

Nieuwsbrief rechtsgeschiedenis – juni 2008 zie ook: www.rechtsgeschiedenis.be

---

Woord vooraf

Onze collega in Moskou

Het zal waarschijnlijk geen enkele lezer van de nieuwsbrief ontgaan zijn dat op 7 mei Il. **Dimitri Medvedev** president van Rusland geworden is. De kranten en tv-journaals hebben veel aandacht aan hem besteed, maar een element van zijn carrière is daarbij jammer genoeg onderbelicht gebleven. De nieuwe Russische president doceerde namelijk vanaf 1990 privaatrecht, rechtsvergelijking en ... Romeins recht te Leningrad en was daar twee jaar later ook mede-oprichter van het Instituut voor Romeins recht. Volgens berichten in de Amerikaanse pers slaagde hij erin de studenten voor zijn onderwerp te winnen, ondanks de klassieke hinderpalen, zoals de aanvankelijke desinteresse van de studenten die ook in Rusland niet meteen warm lopen voor het Latijn in de cursus Romeins recht. Het enthousiasme van Dimitri Medvedev voor het Romeins recht bleek ook in 2006. Toen de universiteit van Sint-Petersburg hem een onderscheiding gaf, diende hij ook een lezing te geven. De verwachting was dat hij zou spreken over privaatrecht (hij is de auteur van belangrijke handboeken daarover) of over de versterking van de Russische staat, maar hij koos voor Romeins recht en zijn woorden kunnen we alleen maar met instemming citeren: “***Ik zal jullie spreken over Romeins recht omdat Romeins recht de basis is van alles.***” Volledig in lijn daarmee benadrukt hij dat het Romeins recht een brug is tussen het Westen en Rusland. *Ex oriente lux?*

Congres *Société d’Histoire du Droit* – Leuven

We zouden van de gelegenheid ook gebruik willen maken om onze collega’s uit Leuven van harte te bedanken voor de vlekkeloze organisatie van het jongste congres van de *Société d’Histoire du Droit*. Fred ‘kolonel’ Stevens, Laurent ‘le grecque’ Waelkens en hun piotten Bart Coppein, Dave De Ruyscher en Jo Alaerts hebben zich duidelijk tot het uiterste ingespannen om er een onvergetelijke ervaring van te maken! *Merci beaucoup!*

D. HEIRBAUT & B. DEBAENST

Recente publicaties :

SOEN, Violet, *Geen pardon zonder paus! Studie over de complementariteit van het koninklijk en pauselijk generaal pardon (1570-1574) en over de inquisiteur-generaal Michael Baius (1560-1576)*, Verhandelingen Nieuwe Reeks, nummer 14, KVAB, Brussel, 2007, 327 p. (€ 29,50)

In 1567 zond Filips II de hertog van Alva met een leger naar de Nederlanden om er een einde te maken aan de onlusten. Dat is een alom gekend feit uit de oude vaderlandse geschiedenis. Maar de pleidooien voor – en de resultaten van – een verzoenend koninklijk optreden bleven tot nu toe in nevelen gehuld. Haast niemand weet dat Filips II in 1570, 1572 en 1574 een algemene gratie aan zijn onderdanen schonk. Gegadigden dienden zich wel vooraf te verzoenen met de katholieke kerk. Daarom kregen sommige geestelijken in de ‘nieuwe’ bisdommen de uitdrukkelijke pauselijke volmacht om absolutie te schenken aan de berouwvolle ‘kettters’. De spraakmakende theoloog Michael Baius was hierbij betrokken als inquisiteur-generaal voor de Nederlanden. Dit boek beschrijft verrassende aspecten van het begin van de Nederlandse Opstand: de besluiteloosheid van Filips II en zijn raadgevers over pacificatiemaatregelen, de zoektocht van de gewone man naar een ‘pardonbriefke’ en de lotgevallen van inquisiteurs, bisschoppen en pauselijke commissarissen.

WAUTERS, Bart, *Recht als religie. Een rechtshistorische analyse van het vroeg-moderne staatsvormingsproces*, Academiae Analecta, Nieuwe reeks, nr. 18, Brussel, Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten, 2007, 28 p.

BERGER, Emmanuel, *La justice pénale sous la Révolution. Les enjeux d'un modèle judiciaire libéral*, Rennes, PUR, 2008, 296 p., ISBN : 978-2-7535-0558-2 ; € 18,-

De Franse revolutie lag aan de basis van een nieuwe gerechtelijke organisatie, die een reactie was op de gerechtelijke organisatie van het Ancien Régime en als dusdanig op een liberaal model berustte dat tot doel had de individuele vrijheden van de burgers te beschermen en de openbare orde te bewaren. Men probeerde deze doelstellingen te bereiken door middel van bepaalde principes zoals de onafhankelijkheid van justitie, de verkiezing van de rechters, de invoering van het jurystelsel, de opsplitsing van het openbaar ministerie, de accusatoire strafrechtsprocedure, enzovoort. Dit liberale gerechtelijke model overleefde de consulaire en keizerlijke hervormingen evenwel niet. Nochtans kan een nieuwe evaluatie van dit revolutionaire systeem van belang zijn, aangezien het hier een alternatief betreft voor het model dat ontwikkeld werd tijdens het Consulaat en geconsolideerd onder het Keizerrijk.

BERNAUDEAU, Vincet, NANDRIN, Jean-Pierre, ROCHET, Bénédicte, ROUSSEAUX, Xavier et TIXHON, Axel, *Les praticiens du droit du Moyen Âge à l'époque contemporaine. Approches prosopographiques (Belgique, Canada, France, Italie, Prusse)*, Presses Universitaires de Rennes, 2008. ISBN 978-2-7535-0578-0, € 19,-

Call for papers :

→ 27 november 2008 : XIIde congres van het IHN :

“Le droit, les notaires et le monde: le vagabondage des juristes”

Het XIIde congres van het ‘*Institut International d’Histoire du Notariat*’ staat onder voorzitterschap van Jean Favier. Het gaat door in de lokalen van de *Conseil Supérieur du Notariat*, Boulevard de La Tour Maubourg, 60, 75007 Parijs. Het programma kan later worden meegedeeld. Belangstellende kunnen contact op nemen met het Instituut, op bovenstaand adres, zowel voor de deelname aan de studiedag als voor een eventuele mededeling op het congres.

Kalender

→ 5-6 juni 2008 : Conference on the history of international law – Oxford : *Alberico Gentili (1552-1608)*

Donderdag 5 juni 2008:

1:00 Hall – Lunch

2:00: Old Library : Introductory Allocutions

2:15: Diego Panizza (Padua): *Alberico's Gentili De Jure Belli: the Humanist Foundations of a Project of International Order*

3:00: Karl-Heinz Ziegler (Hamburg): *The Place of Alberico Gentili in the Historiography of International Law*

3:45: Wharton Room: Tea Break

4:15: Alain Wijffels (Louvain-la-Neuve, Leiden) : *Alberico Gentili, a Lawyer and the Polity*

5:00: Peter Haggenmacher (Geneva): *Just War in Gentili*

Vrijdag 6 juni 2008:

12:00: Benedict Kingsbury (New York): *Punishment and the Jus Post Bellum*

1:00: Lunch

2:00: Amanda Perreau-Saussine (Cambridge): *Gentili and the sources of International Law*

verdere info: Prof. Boudewijn Sirks, All Souls College, Oxford

→ 4-7 juli 2008 : Convegno internazionale di diritto romano – Copanello Lido (Catanzaro) :

« *Ubi Tu Gaius. Modelli familiari, pratiche sociali e diritti delle persone nell'età del Principato* »

info : acorbino@lex.unict.it of metrodi@unime.it

→ 23-27 september 2008: 62ste sessie van de *Société Internationale 'Fernand de Visscher' pour l'Histoire des droits de l'Antiquité (SIHDA)* – Fribourg (Zwitserland) :

« *Le contrat dans tous ses états – Contracts in its various state* »

info : <http://www.sihda2008.ch/accueil>

→ 17 – 18 oktober 2008: congres – Tournai/Mons :

« *Institutions publiques d'ancien régime* »

info: http://www.hannonia.be/Colloque_2008.html

Varia

➔ **VACATURE: professur für Römisches Recht, Privatrecht und historische Rechtsvergleichung (Nachfolge M.T. Fögen) - Zürich**

Die Besetzung der Professur setzt eine (abgeschlossene oder in Kürze bevorstehende) Habilitation oder einen gleichwertigen Leistungsausweis voraus.

Die Universität strebt eine Erhöhung des Frauenanteils in Forschung und Lehre an und fordert entsprechend qualifizierte Wissenschaftlerinnen nachdrücklich zur Bewerbung auf.

Bitte senden Sie Ihre Bewerbung mit Lebenslauf und Publikationsliste per Post (nicht elektronisch) bis zum 15. August 2008 an: Universität Zürich, Dekanat der Rechtswissenschaftlichen Fakultät, Rämistrasse 74/2, 8001 Zürich. Die Einreichung von Schriften in Druckform wird gegebenenfalls gesondert erbeten.

Für allfällige Auskünfte steht Ihnen der Prodekan und Vorsitzende der Berufungskommission Prof. Dr. Marcel Senn zur Verfügung (Tel. ++41 44 634 30 05 oder -69; Mail: marcel.senn@rwi.uzh.ch).

➔ **Doctoraatsbeurzen in Edinburg :**

- „The Library of Charles Erskine (1680-1763): Book collecting and Lawyers in Scotland, 1700-1760“

info: <http://www.law.ed.ac.uk/centreforlegalhistory/phdscholarshipopportunity.aspx>

- algemene beurs

info: <http://www.law.ed.ac.uk/pg/scholarships.aspx>

➔ **Ius Commune Prize 2008**

De Ius Commune prijs wordt toegekend aan een PhD student of een startende onderzoeker die een uitstekend artikel geschreven heeft binnen het domein van de doelstellingen van de Ius Commune Research School. De waarde van de prijs is € 1250,-

Verdere info: <http://www.iuscommune.eu/prijs.aspx?language=Nederlands>

➔ **Institut International d'Histoire du Notariat: prijzen**

Het 'Institut International d'Histoire du Notariat' bekroont werken m.b.t. de geschiedenis van het notariaat in de brede zin (dus ook onderzoek op basis van notariaatsarchieven) met twee prijzen van elk € 1.000:

1. 'Prix Frochot': voor een uitgegeven werk (dit hoeft niet in het Frans te zijn)
  2. 'Prix Favard de Langlade': voor een onuitgegeven werk
- Kandidaturen kunnen worden ingediend bij het Institut International d'Histoire du Notariat, 60, boulevard de La Tour-Maubourg, F - 75007 Pairs.

Artikelen m.b.t. de notariaatsgeschiedenis kunnen overigens steeds worden gepubliceerd in de *Revue internationale d'histoire du notariat*.

➔ Beurzen van het Centre Marc Bloch te Berlijn : oproep voor kandidaturen (vóór 6 juni!)

info: http://www.wbri.be/cgi/bin3/render.cgi?id=0133285_article&ln=ln1&userid=&rubr=gen

Met vriendelijke groeten,

Dirk Heirbaut
Bruno Debaenst
M.m.v.
Chris Coppens
Frederik Dhondt
Margreet Duynstee
Sjoerd Faber
Rik Opsommer

Wilt U bepaalde vragen, mededelingen of aankondigingen van congressen, boeken e.d. over rechtsgeschiedenis of Romeins recht via deze lijst laten verspreiden of wilt U dat een collega of vriend aan deze lijst toegevoegd wordt, mail dan naar een van de editors:

Dirk.heirbaut@ugent.be
Bruno.debaenst@ugent.be
s.faber@rechten.vu.nl
archieff@ieper.be
M.C.I.M.Duynstee@law.leidenuniv.nl
e.c.coppens@planet.nl

De voorgaande nieuwsbrieven kan U vinden op: www.rechtsgeschiedenis.be

Deze boodschap is U toegezonden omdat uw emailadres voorkomt in de lijst van ca. 300 rechtshistorische belangstellenden die bijgehouden wordt door het Instituut voor Rechtsgeschiedenis van de Universiteit Gent. Komt uw naam bij vergissing in deze lijst voor en wilt U geen verdere mails over rechtsgeschiedenis ontvangen, wilt U dat dan laten weten door een e-mailtje naar:

Dirk.heirbaut@ugent.be

Uw naam zal dan uit de lijst verwijderd worden.

Mogen wij de abonnees van de nieuwsbrief vragen steeds de wijziging van hun emailadres mee te delen.
